

Ελληνικές ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες και υπηρεσίες Πληροφοριακής Παιδείας: η ανάπτυξη της διαδικτυακής εκπαιδευτικής πλατφόρμας ILSEAB

Γιάννης Κλαψόπουλος^α, Μάριος Μπαλατζάρας^α, Σοφία Ζαπουνίδου^β, Δημήτρης Πατρινός^α

^αΒιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, Βόλος, 383 33, Ελλάδα

^βΒιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη, 54124, Ελλάδα

Περίληψη

Τα τελευταία χρόνια ένα από τα βασικότερα χαρακτηριστικά των -μέσω του διαδικτύου- παρεχόμενων ηλεκτρονικών (online) πηγών και υπηρεσιών των Πανεπιστημιακών Βιβλιοθηκών είναι η πολύ μεγάλη αύξηση του όγκου και της διαθεσιμότητάς τους προς τους τελικούς χρήστες (προπτυχιακούς-μεταπτυχιακούς φοιτητές και διδάσκοντες). Έτσι προέκυψε, σε παγκόσμιο επίπεδο αλλά και στην Ελλάδα, η ανάγκη για την αποτελεσματική διαχείριση της παραπάνω πληροφορίας, με αποτέλεσμα τη συστηματική ανάπτυξη, κυρίως από τις Πανεπιστημιακές Βιβλιοθήκες, δράσεων Πληροφοριακής Παιδείας (Information Literacy) που έχουν ως αντικείμενο την απόκτηση, από τους τελικούς χρήστες, δεξιοτήτων στην αναζήτηση, εντοπισμό, αξιολόγηση και αποτελεσματική χρήση μιας μεγάλης ποικιλίας διαθέσιμων πληροφοριακών πηγών. Σχετικά γρήγορα οι πανεπιστημιακές βιβλιοθήκες του εξωτερικού ανέπτυξαν και πληροφοριακά συστήματα (ως υπηρεσίες) για την υποστήριξη των δράσεων της Πληροφοριακής Παιδείας, ενώ οι βιβλιοθήκες των ελληνικών ΑΕΙ έχουν μεν αρχίσει τα τελευταία χρόνια να προσφέρουν περιορισμένες, χρονικά και σε περιεχόμενο, δραστηριότητες Πληροφοριακής Παιδείας, αλλά, με μία μόνο εξαίρεση, δεν έχουν αρχίσει να αναπτύσσουν πληροφοριακά συστήματα υποστήριξης τέτοιων δράσεων, κάτι που αντιμετωπίζεται με την υπηρεσία ILSEAB που παρουσιάζεται σ' αυτήν την εργασία.

Η Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας ανέλαβε την ανάπτυξη μίας υπηρεσίας υποστήριξης τελικών χρηστών των Βιβλιοθηκών σε θέματα Πληροφοριακής Παιδείας, στο πλαίσιο της υλοποίησης του ενταγμένου -στο ΕΠ «Ψηφιακή Σύγκλιση»- Έργου ΕΣΠΑ (2007-2013) της Οριζόντιας Δράσης του Συνδέσμου Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. Η υπηρεσία ονομάστηκε ILSEAB και αναπτύχθηκε ως παραδοτέο του Υπο-έργου «Υπηρεσίες Προστιθέμενης Αξίας για Βιβλιοθήκες και Υπηρεσίες Πληροφόρησης, Λοιπούς Φορείς και Τελικούς Χρήστες».

Η υπηρεσία ILSEAB περιλαμβάνει διαδικτυακή πύλη, ηλεκτρονική πλατφόρμα Πληροφοριακής Παιδείας, αναρτημένο ενημερωτικό και εκπαιδευτικό υλικό και υπηρεσίες Web 2.0. Στην ηλεκτρονική πλατφόρμα Πληροφοριακής Παιδείας παρέχονται τέσσερα (4) θεματικά υποδείγματα προγραμμάτων Πληροφοριακής Παιδείας (Information Literacy Programmes) για τέσσερα (4) αντίστοιχα γενικά επιστημονικά πεδία: Κοινωνικές/Ανθρωπιστικές Επιστήμες, Θετικές Επιστήμες και Επιστήμες Μηχανικών, Επιστήμες Ζωής, Οικονομικές Επιστήμες. Και τα τέσσερα υποδείγματα προσφέρονται σε δύο διακριτές ομάδες χρηστών: προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές. Στην παρούσα εργασία παρουσιάζεται η διαδικασία ανάπτυξης της υπηρεσίας, τα πρότυπα και τα εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν, όπως και η δομή ενός υποδείγματος μαθήματος Πληροφοριακής Παιδείας. Όσον αφορά το υπόδειγμα, παρουσιάζεται με συνοπτικό τρόπο η στρατηγική που ακολουθήθηκε για τη δημιουργία του, καθώς και πληροφορίες για τη μεθοδολογία σχεδιασμού της δομής του περιεχομένου.

© 2016 Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών

Λέξεις-κλειδιά: πληροφοριακή παιδεία, ελληνικές ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες, διαδικτυακές υπηρεσίες εκπαίδευσης βιβλιοθήκης

doi:

Abstract

In recent years academic libraries' end-users (undergraduate - graduate students and teachers) have an ever-growing volume of online resources and services at their disposal. The emerging need for the effective management of information overload has been made evident worldwide, Greece included. Therefore, academic libraries have engaged in organizing Information Literacy projects within the scope of developing their end users' skills in searching, accessing, evaluating and ethically using a great number of available information resources. At very early stages of this endeavor academic libraries developed information systems (as services) for supporting their information literacy programmes. The majority of hellenic academic libraries have started offering information literacy services limited to specific periods of time or to specific skills (e.g. searching) and – with only one exception – have not undertaken the development of information systems supporting information literacy activities. We suggest that the development of the ILSEAB educational platform offers a partial solution to both the limited information literacy programmes available in Greece and the literal absence of relative information systems.

The University of Thessaly Library and Information Centre undertook the development of a web service supporting end users in information literacy issues within the framework of the Digital Convergence Operational Programme NSRF (2007-2013) Project of the Hellenic Academic Libraries Link horizontal action. This service has been named ILSEAB and has been developed as a deliverable of the subproject titled "Value Added Services for Libraries and Information Services, other Institutions and End Users".

The ILSEAB service includes a portal, an information literacy online platform, informational and educational material, as well as Web 2.0 services. The information literacy online platform provides access to samples of subject information literacy programmes for four (4) general disciplines: Humanities and Social Sciences, Science and Engineering, Life Sciences, Economic Sciences. Each one of the subject samples is provided for two different types of end users: undergraduate and postgraduate students. This paper presents the development process of the ILSEAB service, the selected standards and tools, and the structure of an information literacy programme sample. With regards to the presentation of the sample, the selected strategy for its development, including information about its content design methodology are described in brief.

© 2016 Hellenic Academic Libraries Link

Keywords: information literacy, hellenic academic libraries, online library instruction services

1. Εισαγωγή

Η δεκαετία του '90 αποτέλεσε για τα πανεπιστήμια μια πρόκληση, εξαιτίας των αυξανόμενων εκπαιδευτικών δαπανών, της συνεχώς μεταβαλλόμενης τεχνολογίας των πληροφοριών, του μεταβαλλόμενου πληθυσμού των φοιτητών και των νέων παιδαγωγικών κατευθύνσεων. Η εμφάνιση του νέου εκπαιδευτικού μοντέλου, το οποίο αντικαθιστά το παραδοσιακό μοντέλο μεταφοράς-προσφοράς γνώσης, υπογραμμίζει την ενθάρρυνση των φοιτητών για έλεγχο της μάθησής τους και ασκεί σημαντική επίδραση τόσο στα ακαδημαϊκά ιδρύματα, όσο και στις βιβλιοθήκες τους. Βασικοί άξονες αυτής της μετεξέλιξης είναι η προσωπική εξερεύνηση, η ενεργός μάθηση, η κριτική σκέψη, η συνεργατική μάθηση και το μεταβαλλόμενο περιεχόμενο.

Σ' αυτή τη νέα -περισσότερο από μία δεκαετία- κατάσταση, προτείνεται η ενσωμάτωση της Πληροφοριακής Παιδείας στον εκπαιδευτικό σχεδιασμό, ενέργεια-κλειδί για τη δημιουργία καλών εκπαιδευτικών προγραμμάτων (ACRL, 2000· Barbour, Gavin & Canfield, 2004· Breivik, 2005· Bundy, 2004· McNaught, 2006· Wang, 2010· Τσιμπόγλου & Παπαθεοδώρου, 2001).

Τα τελευταία χρόνια, εξάλλου, οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες καθιέρωσαν τη θέση τους ως μαθησιακοί οργανισμοί παροχής πληροφοριακών πηγών και εκπαιδευτικών πόρων. Συγχρόνως, ο εκπαιδευτικός ρόλος των βιβλιοθηκονόμων, παρά τις ορθές κριτικές και συζητήσεις αναφορικά με την παιδαγωγική τους επάρκεια και γνώσεις, αναγνωρίζεται διεθνώς (Bewick & Corral, 2010). Όπως αποδεικνύεται και από τη βιβλιογραφία (Ganster & Walsh, 2008· Hicks & Alison, 2010· Hunn & Elliot, 2005· Lau, 2007· Li, 2011· Nixon, Slebodnik & Riehle, 2009) πλήθος ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης υλοποίησαν τα τελευταία χρόνια, και υλοποιούν ακόμη και σήμερα, προγράμματα και ερευνητικά έργα που αποσκοπούν στην ενίσχυση της Πληροφοριακής Παιδείας των φοιτητών τους. Σε όλες αυτές τις δράσεις υιοθετούν κατευθυντήριες γραμμές και στόχους, πρότυπα και εργαλεία αξιολόγησης και συνδυάζουν τις Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνίας με τις εκπαιδευτικές τεχνολογίες, τις τεχνολογίες Πληροφοριακής Παιδείας και τα εργαλεία κοινωνικής δικτύωσης, δημιουργώντας έτσι εφαρμογές Πληροφοριακής Παιδείας υψηλής ποιότητας.

Σ' αυτό το πλαίσιο και οι ελληνικές ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες, χάρη στις τεχνολογικές υποδομές και την τεχνογνωσία που απέκτησαν από τη χρηματοδότηση των Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης, μπορούν και υποστηρίζουν διαδικασίες ηλεκτρονικής μάθησης. Πέρα από την υλοποίηση παραδοσιακών στόχων, ερευνούν

τις εξελίξεις για την υποστήριξη των χρηστών τους και την αξιοποίηση νέων τρόπων διδασκαλίας της Πληροφοριακής Παιδείας (Clapsopoulos, 2009; Korobili et al., 2008). Σημειώνεται όμως ότι η λιγότερο χρησιμοποιούμενη μέθοδος διδασκαλίας Πληροφοριακής Παιδείας στις βιβλιοθήκες των ελληνικών ΑΕΙ (Πανεπιστήμια και ΤΕΙ) είναι η χρήση διαδραστικών δικτυακών τόπων ή ιστοσελίδων, όπως τα online tutorials, καθώς, σύμφωνα με τους Korobili et al. (2008) και Clapsopoulos (2009), αυτή η μεθοδολογία χρησιμοποιείται μόνο από το 12,5-13,2 % των βιβλιοθηκών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στη χώρα μας.

Συμπερασματικά, θα λέγαμε ότι οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες σε παγκόσμιο επίπεδο έχουν έναν πιο σύνθετο ρόλο στο νέο παιδαγωγικό μοντέλο και στη νέα ροή της ακαδημαϊκής πληροφόρησης: αυτόν του διαχειριστή, του επιστημονικού ενδιάμεσου, του υποστηρικτή ή του παροχέα μαθησιακών διαδικασιών (Μπαλατζάρας & Καπιδάκης, 2006). Σε όλες αυτές τις προσπάθειες η μελέτη των ποικίλων θεωριών μάθησης, των πολλαπλών μοντέλων μαθησιακών στυλ και των μοντέλων Πληροφοριακής Παιδείας αναγνωρίζεται ως εξαιρετικά σημαντική (Chivers, 2007a; Johnson, 2008).

Παρακάτω παρουσιάζεται το φυσικό αντικείμενο του έργου που ανέλαβε η Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, οι τεχνικές απαιτήσεις που τέθηκαν εξαρχής για την ολοκλήρωση του έργου, το μαθησιακό μοντέλο που επιλέχθηκε, όπως και το μοντέλο Πληροφοριακής Παιδείας που χρησιμοποιήθηκε. Τέλος γίνεται παρουσίαση ενός υποδείγματος για προπτυχιακούς φοιτητές.

2. Επισκόπηση έργου ανάπτυξης υπηρεσίας υποστήριξης τελικών χρηστών των Βιβλιοθηκών και Κέντρων Πληροφόρησης (ILSEAB)

2.1. Αντικείμενο έργου

Η Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας στο πλαίσιο του Υποέργου 9 – «Υπηρεσίες Προστιθέμενης Αξίας για Βιβλιοθήκες και Υπηρεσίες Πληροφόρησης, Λοιπούς Φορείς και Τελικούς Χρήστες» ανέλαβε τη δημιουργία Υπηρεσίας Υποστήριξης Τελικών Χρηστών των Βιβλιοθηκών και Κέντρων Πληροφόρησης (Δράση 9.10). Η ανάπτυξη της υπηρεσίας γενικά περιλάμβανε:

- τη δημιουργία διαδικτυακής πύλης,
- την ανάπτυξη ηλεκτρονικής πλατφόρμας Πληροφοριακής Παιδείας,
- τη δημιουργία ενημερωτικού και εκπαιδευτικού υλικού και
- την ανάπτυξη υπηρεσιών Web 2.0.

Κατά την υλοποίηση της υπηρεσίας και στο πλαίσιο των βασικών ενεργειών για την ανάπτυξη της ηλεκτρονικής πλατφόρμας Πληροφοριακής Παιδείας αναπτύχθηκαν και δημοσιεύθηκαν τέσσερα (4) θεματικά υποδείγματα προγραμμάτων Πληροφοριακής Παιδείας (Information Literacy Programmes) για τέσσερα (4) αντίστοιχα γενικά επιστημονικά πεδία.

Ειδικότερα αναπτύχθηκαν θεματικά υποδείγματα για τις:

1. Κοινωνικές/Ανθρωπιστικές Επιστήμες,
2. Θετικές Επιστήμες και Επιστήμες Μηχανικών,
3. Επιστήμες Ζωής,
4. Οικονομικές Επιστήμες.

Όλα τα θεματικά υποδείγματα παρέχονται σε δύο ομάδες χρηστών: προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές. Ακόμα, όλα είναι δομημένα σε θεματικές ενότητες (modules) και διαδραστικά, τουλάχιστον σε κάποια μέρη τους.

2.2. Λειτουργικές απαιτήσεις και τεχνικές επιλογές

Για την ανάπτυξη της υπηρεσίας έπρεπε σε αρχικό στάδιο να καθοριστούν οι τεχνικές απαιτήσεις για τη λειτουργία μιας Εκπαιδευτικής Πλατφόρμας Πληροφοριακής Παιδείας (ΕΠΠΠ), καθώς και το μαθησιακό μοντέλο Πληροφοριακής Παιδείας που θα επιλεγόταν για δύο ομάδες χρηστών: προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές.

Η ομάδα εργασίας με γνώμονα τη χρήση ανοικτών τεχνολογιών που θα επιτρέπουν την επαναχρησιμοποίηση των δεδομένων που θα παραχθούν στο πλαίσιο της πλατφόρμας επέλεξε μια σειρά από τεχνικές απαιτήσεις. Συγκεκριμένα, για την προώθηση της διασυνδεσιμότητας και της διαλειτουργικότητας επιλέχθηκαν πλήρως τεκμηριωμένες διεπαφές λογισμικού (APIs), όπως και η συμβατότητα με ανοικτά πρότυπα (XML και Web Services, UDDI, SOAP, WSDL κ.ά.) και με πρωτόκολλα επικοινωνίας, όπως LDAP, SMTP. Για τη χρήση του εκπαιδευτικού υλικού από τρίτες εφαρμογές επιλέχθηκε το μοντέλο SCORM (Sharable Content Object

Reference Model). Το SCORM αποτελεί ένα σύνολο από πρότυπα και οδηγίες τα οποία καθορίζουν τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να δημιουργούνται δομημένες εκπαιδευτικές ενότητες και έπειτα να ανταλλάσσονται και να ενσωματώνονται σε τρίτες εφαρμογές, που επίσης υποστηρίζουν το SCORM. Το μοντέλο SCORM έγινε πρότυπο του ISO το 2009 και είναι πια γνωστό στη βιβλιογραφία ως πρότυπο ISO/IEC TR 29163.

Πέρα από την ανοικτή πρόσβαση στο υλικό, επιλέχθηκαν εργαλεία ανοικτού κώδικα, με αποτέλεσμα η ελληνική ακαδημαϊκή κοινότητα να μπορεί να λαμβάνει, να παραμετροποιεί και να διαθέτει κατά το δοκούν είτε ολόκληρη την Εκπαιδευτική Πλατφόρμα Πληροφοριακής Παιδείας είτε μέρος αυτής. Κατά την καταγραφή των τεχνικών απαιτήσεων λήφθηκαν αποφάσεις, προκειμένου να διασφαλιστεί η ασφάλεια, η επεκτασιμότητα και η ευχρηστία της Εκπαιδευτικής Πλατφόρμας.

Για την ανάπτυξη της ΕΠΠΠ επιλέχθηκαν το Moodle (<https://moodle.org>), ένα από τα πλέον διαδεδομένα Συστήματα Διαχείρισης Μάθησης (LMS – Learning Management Systems) ανοικτού κώδικα (open source), και το Joomla (<https://www.joomla.org>), λογισμικό διαχείρισης περιεχομένου (Content Management System). Για την επικοινωνία των δύο συστημάτων επιλέχθηκε το λογισμικό διαμεσολάβησης Joomla (<http://www.joomdle.com>). Το Joomla αποτελεί μια λύση, ανοικτού κώδικα, σύμφωνα με τις προδιαγραφές της οποίας θα είναι δυνατή η ικανοποίηση της προδιαγραφής Single Sign On μεταξύ των Joomla και Moodle, η προβολή περιεχομένου από το Moodle στο Joomla, η αναζήτηση περιεχομένου του Moodle από το Joomla, η διατήρηση κεντρικού αρχείου προφίλ χρηστών, η προβολή της διεπαφής χρήστη του Moodle μέσω wrapper στο Joomla και η ενσωμάτωση άλλων τρίτων (third-party) εφαρμογών, όπως Jomsocial, Community Builder κ.ά. Από τα παραπάνω είναι κατανοητό πως η ενσωμάτωση του λογισμικού διαμεσολάβησης υποστηρίζει τις ιδιαίτερες προδιαγραφές για διασύνδεση, διαλειτουργικότητα και ευελιξία.

2.3. Μαθησιακό μοντέλο υποσυστήματος πληροφοριακού συστήματος Πληροφοριακής Παιδείας

Από την ανασκόπηση της βιβλιογραφίας (Bewick & Corral, 2010· Bobish, 2011· Boon, Johnston & Webber, 2007· Chivers, 2007a· Chivers, 2007b· Elliott, 2009· Johnson, 2008· Lichtenstein, 2000· Mallon, 2013· Powis & Webb, 2007· Secker & Coonan, 2011· Virkus, 2003· Virkus, 2005· Wang, 2010· Webb & Powis, 2007· Αβούρης, Καραγιαννίδης & Κόμης, 2008· Κανάκη, 2011· Κωνσταντινίδης, 2007· Μπαλά, 2008· Μπασέτας, 1996· Παληός, 2003· Σολομωνίδου, 2006) προέκυψε ότι εκπαιδευτικοί και βιβλιοθηκονόμοι χρησιμοποιούν μαθησιακά μοντέλα ως εργαλεία για τον σχεδιασμό και την ενίσχυση της διδασκαλίας τους, ενώ παράλληλα τα χρησιμοποιούν και ως εργαλεία κινητοποίησης-ενεργοποίησης των εκπαιδευομένων-χρηστών τους. Ειδικότερα, οι βιβλιοθηκονόμοι στα μοντέλα μάθησης και διδασκαλίας της Πληροφοριακής Παιδείας υιοθετούν δάνεια σχήματα από την παιδαγωγική επιστήμη και την επιστήμη της ψυχολογίας. Ωστόσο, η εξέταση της βιβλιογραφίας σε θέματα θεωρίας των μαθησιακών μοντέλων αποδεικνύεται πολύπλοκη και με αντικρουόμενες συχνά θεωρίες.

Στο πλαίσιο του έργου εξετάστηκαν ζητήματα και τάσεις αναφορικά με: α) τα μοντέλα μάθησης και τα μαθησιακά στυλ των εκπαιδευομένων, β) τα μοντέλα Πληροφοριακής Παιδείας και γ) την εφαρμογή τους στη διδασκαλία της Πληροφοριακής Παιδείας μέσω λογισμικών on-line εκπαίδευσης. Απώτερος στόχος ήταν η επιλογή ενός μοντέλου με όλα τα παραπάνω συστατικά (μοντέλο μάθησης, μοντέλο μαθησιακών στυλ, μοντέλο Πληροφοριακής Παιδείας) για τη διδασκαλία της Πληροφοριακής Παιδείας σε προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές, που θα εφαρμοστεί από το υποσύστημα πληροφοριακού συστήματος Πληροφοριακής Παιδείας.

2.3.1. Επιλογή μοντέλων μάθησης και μαθησιακών στυλ

Οι θεωρίες μάθησης παρακολουθούν και ερμηνεύουν τη μάθηση με διαφορετικούς τρόπους, παρουσιάζοντας ένα θεωρητικό μοντέλο της μαθησιακής διαδικασίας του ανθρώπου. Από τον 19ο αιώνα η μελέτη του θέματος της μάθησης διαμόρφωσε ποικίλες σχολές και τάσεις. Ωστόσο, δεν πρέπει να θεωρηθεί ότι υπάρχουν απολύτως σωστές ή λάθος σχολές, αφού καθεμιά μπορεί και συνεισφέρει στην κατανόηση της μάθησης και της διδασκαλίας (Grassian & Karlowitz, 2001· Theoryfundamentals.com, 2015).

Η ομάδα εργασίας, προκειμένου να αποσαφηνίσει τις αξίες που αυτές φέρουν στον σχεδιασμό των μαθησιακών δραστηριοτήτων, εξέτασε επισκοπικά τις βασικότερες θεωρίες μάθησης: συμπεριφορισμό, γνωστικισμό και ανθρωπιστικές θεωρίες (Bigge, 1990· Chivers, 2007b· Elliott, 2009· Johnson, 2008· “Learning theory (education)”, 2015· Schunk, 2012· Αβούρης, Καραγιαννίδης & Κόμης, 2008· Κόμης, 2004· Κωνσταντινίδης, 2007· Μπασέτας, 1996· Παληός, 2003· Σολομωνίδου, 2006· Τζελέπη & Κοτίνη, 2013). Κοινή συνισταμένη όλων των θεωριών είναι η προσπάθεια να εξηγήσουν πώς προκύπτει η μάθηση, πώς προκύπτει δηλαδή η αλλαγή

στη συμπεριφορά του ατόμου. Έτσι, μπορούμε να πούμε ότι το σύνολο των ενεργειών που εκτελεί ένας εκπαιδευτής βασίζεται σε κάποια θεωρία, ενώ οι απόψεις για τη μάθηση που επικρατούν σε κάθε εποχή επηρεάζουν τις διδακτικές μεθόδους που θα χρησιμοποιηθούν.

Η επιλογή ενός μοντέλου που θα αποτελεί το θεωρητικό πλαίσιο του εκπαιδευτικού σχεδιασμού είναι μια σύνθετη διαδικασία και εξαρτάται στενά από τη θεωρητική προσέγγιση των σχεδιαστών του. Η ομάδα εργασίας μετά από τη βιβλιογραφική επισκόπηση επέλεξε για τον σχεδιασμό της διδασκαλίας της πληροφοριακής παιδείας τη θεωρία του εποικοδομισμού, ώστε οι φοιτητές να μπορούν να οικοδομούν μόνοι τους τη γνώση, ενώ η βιβλιοθήκη να λειτουργεί ως συντονιστής / καθοδηγητής. Ο εποικοδομισμός είναι μια γνωστική θεωρία μάθησης και θεωρείται, ίσως, η πιο μεταδοτική, αφού στην πρακτική της εφαρμογή καταφέρνει και συνδυάζει διάφορα υποσύνολα και στοιχεία άλλων θεωριών και παιδαγωγικών τεχνικών (Forrester & Jantzie, 2001· Morgan, 2013· Weegar & Pacis, 2012). Παράλληλα, ο εποικοδομισμός συνιστά σήμερα ένα από τα κυρίαρχα μαθησιακά μοντέλα στη διδασκαλία με χρήση τεχνολογιών, γεγονός που σχετίζεται από την ύπαρξη πλατφορμών ηλεκτρονικής μάθησης που ενσωματώνουν στις λειτουργίες τους την εποικοδομητική θεωρία, ενώ, στον χώρο των βιβλιοθηκών και ειδικότερα στη θεωρητική πλαισίωση των προγραμμάτων της Πληροφοριακής Παιδείας, είναι αξιοσημείωτες οι αναφορές σ' αυτόν (Cooperstein & Kocevlar-Weidinger, 2004· Grassian & Kaplowitz, 2001· Lau, 2006· Morgan, 2013· Webb & Powis, 2007· Woodard, 2003· Κανάκη, 2011· Μπαλά, 2008). Σε μια τέτοια προσέγγιση οι φοιτητές θα αποκτούν δεξιότητες, στην προκειμένη περίπτωση τις δεξιότητες της πληροφοριακής παιδείας, χρησιμοποιώντας ένα παράδειγμα πραγματικού έργου. Στο πλαίσιο εφαρμογής της οι προϋπάρχουσες γνώσεις τους θα συνδέονται με τις καινούργιες, η συμμετοχή τους στην μαθησιακή διαδικασία θα είναι εμφανής και συνεχής, ενώ τέλος, θα μπορούν να εκφράζουν συνεχώς την άποψη και την κριτική τους.

Τα μοντέλα μαθησιακών στυλ σχετίζονται με τις θεωρίες μάθησης και κατ' επέκταση με τη στρατηγική που ακολουθείται για τη δημιουργία του μαθησιακού περιβάλλοντος και τον προγραμματισμό των διδακτικών δραστηριοτήτων. Σ' αυτήν τη στρατηγική, η επιλογή των τύπων και μορφών των εκπαιδευτικών πόρων και των δραστηριοτήτων καθορίζονται από τα στυλ μάθησης των εκπαιδευομένων, δεδομένου ότι το προσωπικό στυλ μάθησης επηρεάζει σημαντικά το εκπαιδευτικό αποτέλεσμα. Τις τελευταίες δεκαετίες έχουν διατυπωθεί ποικίλες θεωρητικές προσεγγίσεις μαθησιακών στυλ, οι οποίες, ανάλογα με το πού δίνουν έμφαση, ομαδοποιούνται σε κατηγορίες (Coffield et al, 2004· Πλατσίδου & Ζαγόρα, 2006). Στο πλαίσιο του έργου η ομάδα εργασίας εξέτασε επισκοπικά ορισμένα μοντέλα μαθησιακών στυλ (Kolb, Honey & Mumford, VARK, Felder & Silverman), η επιλογή των οποίων βασίστηκε στα εξής κριτήρια:

- Να έχουν χρησιμοποιηθεί από βιβλιοθηκονόμους στον σχεδιασμό προγραμμάτων Πληροφοριακής Παιδείας.
- Να εφαρμόζονται σε συστήματα διαχείρισης μάθησης (Learning Management Systems – LMSs) ή σε online tutorials Πληροφοριακής Παιδείας.
- Να είναι διεθνώς αναγνωρισμένα και αξιολογημένα.
- Να παρέχουν ανοιχτά εργαλεία αναγνώρισης των μαθησιακών στυλ για τη μετέπειτα αξιολόγηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Μετά από βιβλιογραφική επισκόπηση (Canavan, 2004· Chivers, 2007a· Crosson, 2009· DeVries, 2006· Felder & Silverman, 1988· Felder, 1993· Felder, 1996· Felder & Soloman, 1997· Fleming & Mills, 1992· Jennings, 2007· Kanninen, 2009· Mestre, 2006· Καζανίδης, 2010· Κερκίρη, 2010· Κουράκος & Αναπλιώτη, 2008· Παπαμανώλη, 2009· Πόλκας, Τσουμάκης & Βλαχοκυριάκου, 2005· Ρούσης, 2010· Σιδηρόπουλος, 2008· Φιλιππίδης, 2008) η ομάδα εργασίας επέλεξε το μοντέλο μαθησιακών στυλ των Felder & Silverman, το οποίο συνδυάζει ποικίλα μαθησιακά στυλ.

Κοινό εύρημα σε δημοσιευμένες μελέτες (Felder & Spurlin, 2005· Dee et al, 2002· Kuri & Truzzi, 2002· Neel & Grindem, 2010· Makina & Salam, 2011· Πλατσίδου & Ζαγόρα, 2006) είναι ότι οι φοιτητές δείχνουν μεγαλύτερη προτίμηση για ορισμένα στυλ μάθησης, όπως το οπτικό, το ενεργητικό, το αισθητηριακό και το σειριακό, ενώ υποστηρίζεται συγχρόνως, ότι κανένα μοντέλο δεν μπορεί να καλύψει πλήρως το φαινόμενο των ποικίλων μαθησιακών στυλ (Hawk & Shah, 2007). Για τον λόγο αυτόν, υποδεικνύεται η ενσωμάτωση πολλών μαθησιακών προτιμήσεων, όπως κείμενο, εικόνα, ήχος κ.λπ. (ACRL, 2012· Costello, Lenholt & Stryker, 2004· Dalrymple, 2002· Howard, Carver & Lane, 1996· Lau, 2006· Mestre, 2010· Mestre, 2012· Mokhtar, Majid & Foo, 2008a· Mokhtar, Majid & Foo, 2008b· Sanderson, 2011· Virkus, 2003).

Ως εκ τούτου η ομάδα εργασίας επέλεξε τύπους και μορφές εκπαιδευτικών πόρων και δραστηριοτήτων σύμφωνα με τα στυλ μάθησης του μοντέλου Felder & Silverman (1988) (Felder, 1993· Felder, 1996) και σε αναλογίες που συνάδουν και ισορροπούν με τα παραπάνω ερευνητικά αποτελέσματα. Αναπτύχθηκαν έτσι ποικίλες

μαθησιακές αναπαραστάσεις, όπως θεωρητικές παρουσιάσεις, κατευθυντήριες οδηγίες, παραδείγματα, ασκήσεις, δραστηριότητες, συμβουλές κ.λπ., με στόχο να καλύψουν ταυτόχρονα αρκετούς και διαφορετικούς μαθησιακούς τύπους.

2.3.2. Επιλογή μοντέλου Πληροφοριακής Παιδείας

Το σύνολο των δεξιοτήτων που πρέπει να κατέχει ένα άτομο προκειμένου να θεωρείται «πληροφοριακά εγγράμματο» ποικίλλει. Αυτό το σύνολο άλλοτε αναφέρεται ως μοντέλο Πληροφοριακής Παιδείας, άλλοτε ως πλαίσιο Πληροφοριακής Παιδείας και άλλοτε ως πρότυπο Πληροφοριακής Παιδείας. Αν και υπάρχουν διαφορές μεταξύ αυτών των εννοιών, στο πλαίσιο της παρούσας έρευνας ο όρος «μοντέλο Πληροφοριακής Παιδείας» περιλαμβάνει και τους δύο άλλους όρους (πρότυπο, πλαίσιο).

Από την εξέταση εργασιών των κυριότερων φορέων και ερευνητών που ασχολούνται με τη μελέτη παροχής προγραμμάτων Πληροφοριακής Παιδείας στις Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες (ACRL, 2000· Andretta, 2005· Bruce, 1997· Bundy, 2004· CAUL, 2001· Eisenberg & Berkowitz, 1990· Granell, 2014· Johnston & Webber, 2003· Kuhlthau, 1985· Lau, 2006· Lloyd, 2010· SCONUL, 1999· SCONUL, 2011· Secker & Coonan, 2011· Webber & Johnston, 2000· Κανάκη, 2011), η ομάδα εργασίας συμπέρανε ότι:

- Η Πληροφοριακή Παιδεία οριοθετείται ως εκπαιδευτική διαδικασία που στοχεύει στην ανάπτυξη και στον συνδυασμό δεξιοτήτων (π.χ. δεξιότητες αναζήτησης, ανάλυσης, αξιολόγησης, χρήσης, ενσωμάτωσης, επικοινωνιακές δεξιότητες και δεξιότητες διαμοιρασμού κ.λπ.), στην καλλιέργεια κριτικών ικανοτήτων (όπως συγκριτική σκέψη) και στην αλλαγή στάσεων, πεποιθήσεων και συμπεριφορών (π.χ. μαθαίνω πώς να μαθαίνω, διάχυση και χρήση των πληροφοριών με ηθικές μεθόδους, διά βίου μάθηση κ.λπ.).
- Η έννοια της Πληροφοριακής Παιδείας γίνεται αντιληπτή μέσα από μια ποικιλία ορισμών και ερμηνειών. Η ομάδα εργασίας υιοθέτησε κυρίως τις αποδόσεις των κείμενων των ACRL (2000), CAUL (2001) και ANZIIL/CAUL (Bundy, 2004), οι οποίες δίνουν έμφαση στην ανάπτυξη κριτικών ικανοτήτων μέσα από μια εποικοδομητική μαθησιακή διαδικασία και συγχρόνως αντιλαμβάνονται την Πληροφοριακή Παιδεία με μια ευρύτερη κοινωνική διάσταση, η οποία την θέτει ως τον πυρήνα της διά βίου μάθησης και όχι απλώς ως την ιεραρχική ανάπτυξη δεξιοτήτων πληροφοροφύησης (SCONUL, 1999).
- Η Πληροφοριακή Παιδεία ως η απόκτηση από το κάθε άτομο εκείνης της πληροφοριακής συμπεριφοράς, που θα το βοηθά να εντοπίζει τις πληροφορίες που ταιριάζουν στις πληροφοριακές του ανάγκες, ανεξάρτητα από τα κανάλια, τους φορείς ή τα μέσα με τα οποία διακινούνται και ανεξάρτητα από τις μορφές τις οποίες έχουν. Η συμπεριφορά αυτή ασφαλώς και οδηγεί το άτομο σε σοφή και ηθική χρήση της πληροφορίας, βοηθώντας το παράλληλα να αναπτύξει με επιτυχία κουλτούρα διά βίου μάθησης.
- Η απόφαση για την επιλογή ενός μοντέλου Πληροφοριακής Παιδείας αποτελεί αντικείμενο διερεύνησης για κάθε ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη ξεχωριστά. Ωστόσο, η αναγνωρισιμότητα ενός μοντέλου, καθώς και η ευρεία αποδοχή και εφαρμογή του από τη βιβλιοθηκονομική κοινότητα αποτελούν παράγοντες επιλογής.

Για τις ανάγκες της επιλογής του μοντέλου Πληροφοριακής Παιδείας έγινε μελέτη και σύγκριση, με τη βοήθεια και της βιβλιογραφίας, των πιο αναγνωρισμένων και ευρέως χρησιμοποιούμενων μοντέλων Πληροφοριακής Παιδείας στις ελληνικές αλλά και στις διεθνείς Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες. Πρόκειται για τα γνωστά *Information Literacy Competency Standards for Higher education* (ACRL, 2000), *Information Literacy Standards. First edition. Prepared by Council of Australian University Librarians* (CAUL, 2001), *Australian and New Zealand Information Literacy Framework: principles, standards and practice, 2nd ed.* (Bundy, 2004), *Information skills in higher education: a SCONUL position paper* (SCONUL, 1999), *The SCONUL Seven Pillars of Information Literacy: Core Model* (Bent & Stubbings, 2011). Από τη μελέτη και τη σύγκριση προέκυψαν μερικοί κοινοί τόποι μεταξύ των μοντέλων. Όλα τα μοντέλα:

- Συμφωνούν πως η Πληροφοριακή Παιδεία δεν είναι συνώνυμη με τις δεξιότητες της τεχνολογίας της πληροφοροφύησης.
- Περιλαμβάνουν τρία βασικά συστατικά: *πρόσβαση, αξιολόγηση και χρήση* της πληροφορίας.
- Αποτελούν επίσημες δημοσιευμένες εκθέσεις που περιγράφουν και καθορίζουν το πώς πρέπει να δραστηριοποιείται και να συμπεριφέρεται το πληροφοριακά εγγράμματο άτομο (information

literate person).

- Υποστηρίζουν ότι η συνεργασία μεταξύ ακαδημαϊκού προσωπικού και βιβλιοθηκονόμων αποτελεί προϋπόθεση για την καλύτερη λειτουργία των προγραμμάτων Πληροφοριακής Παιδείας.
- Δίνουν έμφαση στην ανάπτυξη λειτουργικών δεξιοτήτων της διαχείρισης των πληροφοριών, εις βάρος όμως της ανάπτυξης των γνωστικών και διανοητικών δεξιοτήτων.

Από τη βιβλιογραφική επισκόπηση προέκυψαν και διαφορετικές απόψεις ή προσεγγίσεις μεταξύ των μοντέλων. Οι στόχοι όλων των μοντέλων είναι παραπλήσιοι. Παρ' όλα αυτά, η ACRL δίνει έμφαση στην αξιολόγηση της πληροφορίας, η ANZIIL/CAUL στην παραγωγή γνώσης και στην παιδαγωγική διαδικασία, ενώ η SCONUL τονίζει τη σημασία της ευρύτερης κοινωνικής προέκτασης της έννοιας της Πληροφοριακής Παιδείας. Τα μοντέλα ANZIIL/CAUL και της ACRL δίνουν έμφαση στην ανάπτυξη κριτικών ικανοτήτων μέσα από μια εποικοδομητική μαθησιακή διαδικασία και συγχρόνως αντιλαμβάνονται την Πληροφοριακή Παιδεία με μια ευρύτερη κοινωνική διάσταση, η οποία αναγνωρίζει την Πληροφοριακή Παιδεία ως τον πυρήνα της διά βίου μάθησης και όχι απλώς ως την ιεραρχική ανάπτυξη δεξιοτήτων πληροφόρησης. Η ANZIIL/CAUL, σε σύγκριση με την ACRL, δίνει περισσότερη έμφαση στην αποτίμηση. Η προσέγγιση αυτή εξασφαλίζει στα πρότυπα τη δυνατότητα να μπορούν να εφαρμοστούν πάνω σε οποιονδήποτε επιστημονικό κλάδο. Το μοντέλο της SCONUL προσφέρει μια επαναληπτική εικόνα των διαδικασιών Πληροφοριακής Παιδείας και έχει επικριθεί για έλλειψη προσοχής στη συναισθηματική διάσταση της εκπαίδευσης. Από την άλλη, το μοντέλο της ACRL έχει επικριθεί για την επιβολή ενός θετικιστικού πλαισίου, το οποίο υπονομεύει την έννοια της μάθησης ως μιας εποικοδομητικής διαδικασίας.

Η ACRL θέτει τρεις προϋποθέσεις για την εφαρμογή του πλαισίου της. *Πρώτη προϋπόθεση* είναι η απόκτηση όλων των δεξιοτήτων, παρόλο που αναγνωρίζεται η διαφορετικότητα του κάθε εκπαιδευομένου σχετικά με τον χρόνο. *Δεύτερη προϋπόθεση* είναι ο καθορισμός της δεξιότητας ή των δεξιοτήτων που χρειάζεται να αποκτήσουν οι φοιτητές από τον κάθε επιστημονικό κλάδο ξεχωριστά. *Η τρίτη προϋπόθεση* αναφέρει ότι η επαναλαμβανόμενη χρήση αυτών των δεξιοτήτων καθιστά τους φοιτητές ικανούς να αξιολογήσουν τη διαδικασία αναζήτησης και να τη βελτιώσουν.

Η προοπτική της ANZIIL/CAUL προσανατολίζεται, περισσότερο σε σχέση με τα άλλα, και σε κοινωνικό επίπεδο και δίνει έμφαση στη σπουδαιότητα της ενσωμάτωσης της διδασκαλίας των δεξιοτήτων Πληροφοριακής Παιδείας στα προγράμματα σπουδών του κάθε επιστημονικού κλάδου ξεχωριστά. Οι δεξιότητες που προτείνει να αναπτύσσονται, κατηγοριοποιούνται σε τρεις ομάδες: *γενικές ικανότητες*, (αντιμετώπιση προβλημάτων, συνεργασία, ομαδική εργασία, επικοινωνία και ανάπτυξη κριτικής σκέψης), *πληροφοριακές δεξιότητες*, (ανάπτυξη δεξιοτήτων αναζήτησης, χρήσης και τεχνολογικής ευχέρειας της πληροφόρησης) *αξίες και αρχές* (σοφή και ηθική χρήση της πληροφορίας, κοινωνική ευθύνη και συμμετοχή).

Σχετικά με τις δεξιότητες που αποκτούν οι φοιτητές καθ' όλη την εκπαιδευτική διαδικασία, η ACRL και η ANZIIL/CAUL κάνουν τον διαχωρισμό ανάμεσα σε ικανότητες χαμηλού και σε ικανότητες υψηλού επιπέδου σκέψης. Η SCONUL σε σύγκριση με τα άλλα πρότυπα κάνει έναν διαφορετικό διαχωρισμό, σε δεξιότητες της τεχνολογίας της πληροφόρησης (IT skills) και πληροφοριακές δεξιότητες (information skills). Εκτός όμως απ' αυτόν τον διαχωρισμό επιχειρεί και διαχωρίζει τις δεξιότητες των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών. Αυτός ο διαχωρισμός θεωρείται ευέλικτος, καθώς εξαρτάται από τον κάθε φοιτητή το κατά πόσο και πότε μπορεί να θεωρηθεί πληροφοριακά εγγράμματος.

Η ενσωμάτωση της Πληροφοριακής Παιδείας στο πρόγραμμα σπουδών και σε συγκεκριμένες θεματικές ενότητες προτείνεται από όλα τα μοντέλα/πλαίσια/πρότυπα. Η ANZIIL/CAUL μάλιστα υποστηρίζει ότι η ενσωμάτωση της Πληροφοριακής Παιδείας θα πρέπει να γίνεται από τα πρώτα κίονα στάδια της εκπαίδευσης και καθ' όλη τη διάρκειά της. Η ANZIIL/CAUL και η ACRL ισχυρίζονται πως τα πρότυπα Πληροφοριακής Παιδείας λειτουργούν σε τρία επίπεδα: *ακαδημαϊκό επίπεδο* (η πληροφοριακή παιδεία ως εκπαιδευτικός στόχος), *επίπεδο προγράμματος* (οριοθέτηση στόχων, γνωστικών αποτελεσμάτων και κριτηρίων αποτίμησης) και *επίπεδο φοιτητών* (αναγνώριση της σημασίας της Πληροφοριακής Παιδείας στο ακαδημαϊκό, στο προσωπικό και στο επαγγελματικό τους επίπεδο). Τα μοντέλα της ANZIIL και ACRL δίνουν σχετική έμφαση στην προσέγγιση της προϋπάρχουσας γνώσης για την οικοδόμηση της μάθησης. Αντίθετα, η ερμηνεία της SCONUL (1999) για τη διαδικασία δημιουργίας της γνώσης, χαρακτηρίζεται ως γραμμική, για να αντικατοπτρίζει πλήρως την εμπειρία των εκπαιδευομένων. Μέσω της ανάπτυξης επτά ικανοτήτων (seven pillars) εξελίσσεται προς μια κατεύθυνση χωρίς αναδρομές στο μαθησιακό παρελθόν των εκπαιδευομένων: από την απόκτηση δεξιοτήτων βιβλιοθήκης (library skills) και τεχνολογίας πληροφόρησης (IT skills), στη δημιουργία νέας γνώσης. Ωστόσο, στην τελευταία έκδοσή της (2011) αναγνωρίζει ότι το να γίνει κάποιος πληροφοριακά εγγράμματος δεν είναι μια γραμμική διαδικασία. Τα άτομα μπορούν να ακολουθούν διαφορετικά μονοπάτια και μπορούν να μάθουν

διαφορετικές δεξιότητες σε διαφορετικά χρονικά σημεία.

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, η ομάδα εργασίας επέλεξε τα πρότυπα της ANZIIL/CAUL (Bundy, 2004), ώστε να αποτελέσουν τη βάση σχεδιασμού του μοντέλου Πληροφοριακής Παιδείας για τη διδασκαλία της Πληροφοριακής Παιδείας σε προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές (Σχήμα 1). Η ομάδα θεωρεί ότι τα πρότυπα μπορούν να υλοποιήσουν τους στόχους του έργου που τέθηκαν εξ αρχής. Συγκεκριμένα:

- Μπορούν να πλαισιωθούν από την εποικοδομητική θεωρία μάθησης σε σχέση με το παρεχόμενο εκπαιδευτικό υλικό, τους τρόπους επικοινωνίας και τις αλληλεπιδράσεις φοιτητών και εκπαιδευτικών πόρων.
- Στην υλοποίησή τους μπορούν να συνδυάσουν ποικίλα μαθησιακά στυλ, ώστε να χρησιμοποιηθούν πολλαπλές προοπτικές και αναπαραστάσεις των μαθησιακών εννοιών ή των αντικειμένων μάθησης.
- Τα πρότυπα μπορούν να εφαρμοστούν στην online εκπαιδευτική πλατφόρμα που επιλέχτηκε για την εκπαίδευση των προπτυχιακών φοιτητών.

Σχήμα 1. Τα πρότυπα πληροφοριακής παιδείας ANZIIL/CAUL (2004).

3. Υπόδειγμα και ενότητες

Το υπόδειγμα χρησιμοποιήθηκε σε τέσσερα θεματικά πεδία (Ανθρωπιστικές/Κοινωνικές Επιστήμες, Επιστήμες Υγείας, Οικονομικές Επιστήμες, Θετικές Επιστήμες και Επιστήμες Μηχανικών). Από τη μελέτη της βιβλιογραφίας και σύμφωνα με τις προδιαγραφές που τέθηκαν κατά τον σχεδιασμό της εκπαιδευτικής πλατφόρμας, προέκυψαν ορισμένες βασικές παράμετροι που καθόρισαν το σκεπτικό της μεθοδολογίας σχεδιασμού του υποδείγματος (διδασκτικός και μαθησιακός σχεδιασμός). Συγκεκριμένα:

Παράμετρος πρώτη: η είσοδος στην εκπαιδευτική πλατφόρμα Πληροφοριακής Παιδείας για τελικούς χρήστες θα γίνεται μέσω της διαδικτυακής πύλης <http://ilseab.lib.uth.gr> (Εικόνα 1).

Το Πληροφοριακό Σύστημα (ΠΣ) Πληροφοριακής Παιδείας ILSEAB είναι μια δικτυακή υπηρεσία πληροφοριακής υποστήριξης, εκπαίδευσης και πληροφόρησης των τελικών χρηστών των υπηρεσιών και των βιβλιοθηκονόμων των ελληνικών ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών. Πρόκειται για ένα ολοκληρωμένο ΠΣ για την υποστήριξη της Πληροφοριακής Παιδείας στην Ελλάδα το οποίο λειτουργεί ως ενιαίο κεντρικό σημείο πρόσβασης (διαδικτυακή πύλη) σε υπηρεσίες υποστήριξης Τελικών Χρηστών και Βιβλιοθηκονόμων των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών της χώρας.

Για τη δημιουργία του χρησιμοποιήθηκαν ανοικτά πρότυπα, παρέχεται με ανοικτή πρόσβαση σε όλους και περιλαμβάνει τις ακόλουθες υπηρεσίες:

- Εκπαιδευτικές πλατφόρμες πληροφοριακής παιδείας
- Υπηρεσία ενημερωτικού – εκπαιδευτικού υλικού πληροφοριακής παιδείας
- Υπηρεσίες Web 2.0 για τους τελικούς χρήστες

Η ανάπτυξη της πλατφόρμας ILSEAB χρηματοδοτήθηκε στα πλαίσια του Ε.Π. Ψηφιακή Σύγκλιση του Σ.Ε.Α.Β. από το Υποέργο 9 «Υπηρεσίες Προστιθέμενης Αξίας για Βιβλιοθήκες και Υπηρεσίες Πληροφόρησης, Λοιπούς Φορείς και Τελικούς Χρήστες» (Δράση 9.10 «Υπηρεσία Υποστήριξης Τελικών Χρηστών των Βιβλιοθηκών και Κέντρων Πληροφόρησης»). Η πλατφόρμα αναπτύχθηκε από ομάδα εργασίας της Βιβλιοθήκης & Κέντρου Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, ενώ επιπρόσθετα στην ανάπτυξη του εκπαιδευτικού υλικού συμμετείχαν βιβλιοθηκονόμοι και πληροφορικοί από το ΕΜΠ, το ΑΠΘ και το ΤΕΙ Καλαμάτας. Μετά τη λήξη του έργου την ευθύνη συντήρησης της λειτουργίας θα συνεχίσει να έχει ομάδα της Βιβλιοθήκης & Κέντρου Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

[Περισσότερα...](#)

Εκπαιδευτική Πλατφόρμα Πληροφοριακής Παιδείας για Τελικούς Χρήστες

Εκπαιδευτική Πλατφόρμα Πληροφοριακής Παιδείας για Βιβλιοθηκονόμους

Ηλεκτρονικά Μαθήματα για Υπηρεσίες Σ.Ε.Α.Β.

Εικόνα 1. Η αρχική σελίδα της διαδικτυακής πύλης ILSEAB. Μέσω της πύλης παρέχεται πρόσβαση στην εκπαιδευτική πλατφόρμα Πληροφοριακής Παιδείας, σε ενημερωτικό και εκπαιδευτικό υλικό και σε υπηρεσίες Web 2.0.

Παράμετρος δεύτερη: Το θεματικό υπόδειγμα προγράμματος Πληροφοριακής Παιδείας θα εφαρμόζει το μοντέλο Πληροφοριακής Παιδείας της ANZIIL/CAUL (2004). Το μοντέλο Πληροφοριακής Παιδείας της ANZIIL/CAUL (2004) δίνει έμφαση στη σπουδαιότητα της ενσωμάτωσης της διδασκαλίας των δεξιοτήτων Πληροφοριακής Παιδείας σε κάθε επιστημονικό κλάδο ξεχωριστά, ενώ παράλληλα προσανατολίζεται και στο κοινωνικό επίπεδο. Οι δεξιότητες που προτείνει να αναπτύσσονται κατηγοριοποιούνται σε τρεις ομάδες:

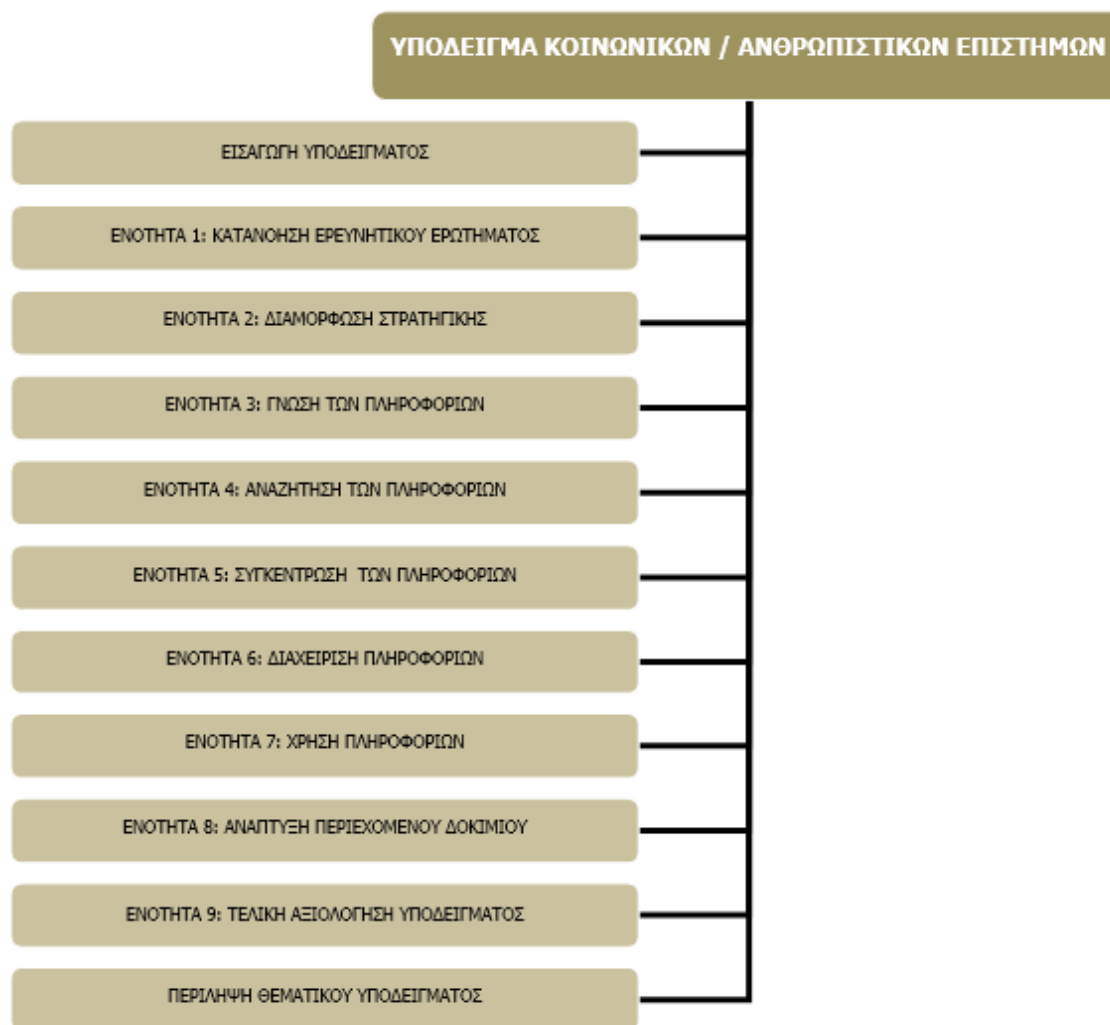
- Γενικές ικανότητες, οι οποίες περιλαμβάνουν την αντιμετώπιση προβλημάτων, τη συνεργασία, την ομαδική εργασία, την επικοινωνία και την ανάπτυξη κριτικής σκέψης.
- Πληροφοριακές δεξιότητες, οι οποίες περιλαμβάνουν την ανάπτυξη δεξιοτήτων αναζήτησης, χρήσης και τεχνολογικής ευχέρειας της πληροφόρησης.
- Αξίες και αρχές, οι οποίες περιλαμβάνουν τη σοφή και ηθική χρήση της πληροφορίας, καθώς και την κοινωνική ευθύνη και συμμετοχή.

Παράμετρος τρίτη: Το γενικό πλαίσιο του εκπαιδευτικού σχεδιασμού του θεματικού υποδείγματος θα βασίζεται στην επικοινωνιακή θεωρία παρέχοντας παραδείγματα που σχετίζονται με το εκάστοτε θεματικό πεδίο.

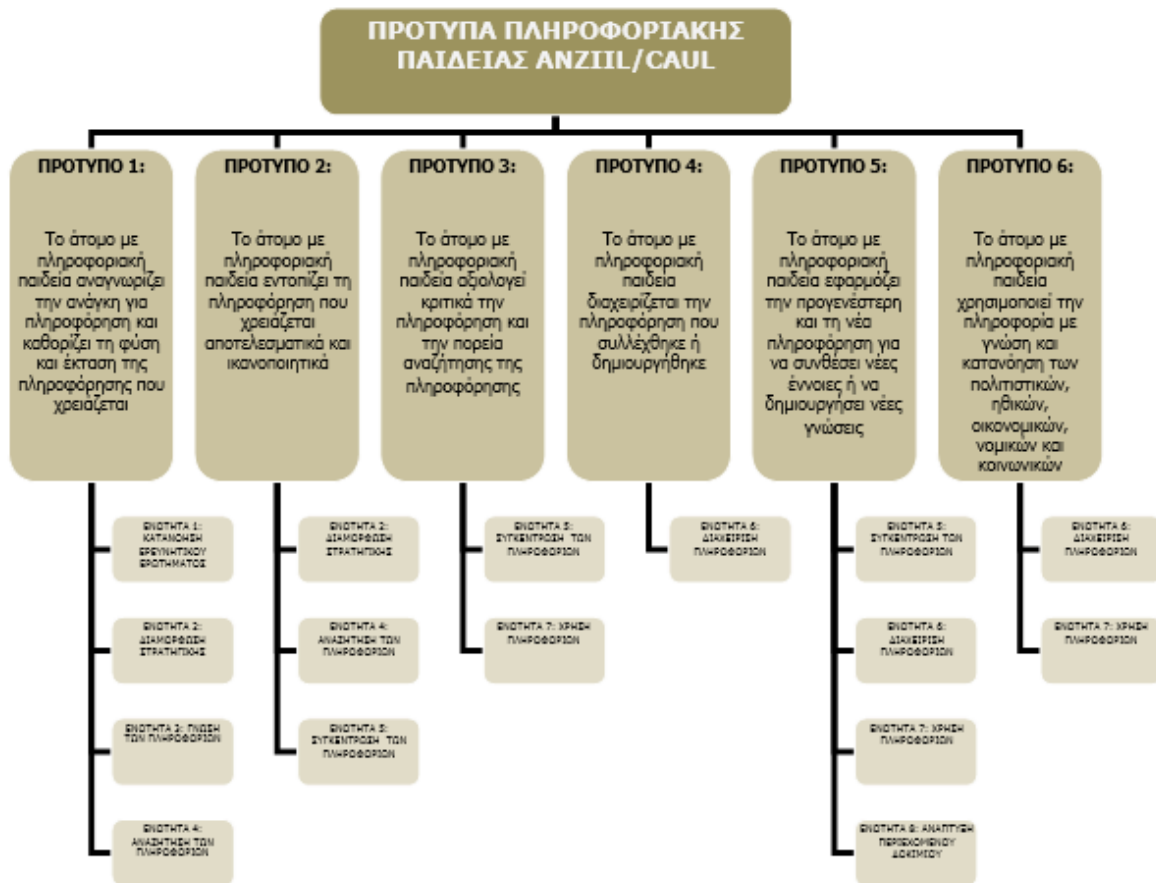
Παράμετρος τέταρτη: Το θεματικό υπόδειγμα θα δομείται σε ξεχωριστές ενότητες (modules). Η επιλογή αυτή επέτρεψε στην ομάδα εργασίας του έργου να σχεδιάσει την ανάπτυξη της κάθε επιμέρους ενότητας σε υποενότητες ή και σε κεφάλαια υποενοτήτων, χωρίζοντας μ' αυτόν τον τρόπο το σύνολο της διδακτέας ύλης σε μικρότερα κομμάτια.

Ο αρχικός σχεδιασμός προβλέπει μία Ενότητα για την Εισαγωγή του υποδείγματος στην αρχή και την πλήρη ανάπτυξή του σε οχτώ Ενότητες Περιεχομένου (Ενότητες 1-8).

Σε δεύτερη φάση θα προστεθούν άλλες δύο ενότητες: μία για την Τελική Αξιολόγηση του υποδείγματος (Ενότητα 9) και μία στο τέλος για την Περίληψή του (Σχήμα 2). Όλες οι ενότητες θα ακολουθούν τα πρότυπα της ANZIIL/CAUL, 2004 (Σχήμα 3).

Σχήμα 2. Οι Ενότητες του υποδείγματος προγράμματος Πληροφοριακής Παιδείας. Εδώ το υπόδειγμα Κοινωνικών και Ανθρωπιστικών Επιστημών.

Σχήμα 3. Αντιστοίχιση προτύπων ANZIIL/CAUL με τις Ενότητες του υποδείγματος.

Παράμετρος πέμπτη: Το θεματικό υπόδειγμα θα προσφέρεται σε συνοπτική και σε πλήρη μορφή.

Παράμετρος έκτη: Τα σημαντικότερα οφέλη από την υλοποίηση του θεματικού υποδείγματος Πληροφοριακής Παιδείας είναι η δημιουργία ανεξάρτητων τελικών χρηστών (στη χρήση και αξιοποίηση πληροφοριακών πηγών), και η ανάπτυξη κουλτούρας διά βίου μάθησης στους τελικούς χρήστες.

Παράμετρος έβδομη: Το θεματικό υπόδειγμα θα έχει περιεχόμενο για τη συνοπτική και για την πλήρη του μορφή. Το περιεχόμενο της συνοπτικής μορφής θα αφορά τους προπτυχιακούς φοιτητές, ενώ αυτό της πλήρους μορφής θα αφορά τους μεταπτυχιακούς και τους διδάσκοντες

Παράμετρος όγδοη: Οι διαμορφωτές του εκπαιδευτικού περιεχομένου θα πρέπει να διαμορφώνουν το υλικό τους σύμφωνα με τις προδιαγραφές του SCORM.

Παράμετρος ένατη: Για τη διαμόρφωση - δημοσίευση του εκπαιδευτικού περιεχομένου των υποδειγμάτων, η ομάδα υλοποίησης θα χρησιμοποιήσει το εργαλείο ανοικτού κώδικα (eXe), προκειμένου να παράξει (authoring) και να πακετάρει (packaging) εύκολα και γρήγορα σελίδες ή/και αρχεία εκπαιδευτικού υλικού σε μορφή πακέτων SCORM.

Παράμετρος δέκατη: Το υπόδειγμα και το περιεχόμενο του υποδείγματος θα φορτώνεται σταδιακά στην εκπαιδευτική πλατφόρμα Πληροφοριακής Παιδείας.

4. Συμπεράσματα

Η ανάπτυξη της διαδικτυακής πύλης ILSEAB και της Εκπαιδευτικής Πλατφόρμας Πληροφοριακής Παιδείας αποτέλεσε μια πρόκληση, καθώς έπρεπε να ληφθούν υπόψη τόσο οι θεωρίες μάθησης και τα μοντέλα Πληροφοριακής Παιδείας, όσο και έρευνες πληροφοριακής και μαθησιακής συμπεριφοράς Ελλήνων φοιτητών.

Το υλικό που αναπτύχθηκε διατίθεται ελεύθερα με την άδεια Creative Commons: Αναφορά-Μη εμπορική χρήση- παρόμοια διανομή 4.0 International (CC BY-NC-SA 4.0). Μπορεί, επομένως, να χρησιμοποιηθεί από Καθηγητές και από ακαδημαϊκούς βιβλιοθηκονόμους στην ανάπτυξη ενός μαθήματος Πληροφοριακής

Παιδείας για προπτυχιακούς ή για μεταπτυχιακούς φοιτητές, στην ενσωμάτωση πληροφορίας ή ασκήσεων Πληροφοριακής Παιδείας σε άλλα μαθήματα, στην ανάπτυξη έντυπου υλικού (π.χ. φυλλάδια) ή ενημερωτικών ιστοσελίδων (π.χ. εκπαιδευτικών οδηγιών).

Είναι νωρίς, για να βγάλουμε συμπεράσματα σχετικά με τη χρήση του εκπαιδευτικού υλικού από ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες. Απαιτούνται έρευνες σχετικά με την αξιοποίηση του εκπαιδευτικού υλικού στην ελληνική τριτοβάθμια εκπαίδευση και σχετικά με θέματα που ανέκυσαν κατά την παιδαγωγική πράξη.

Οι πρώτες αντιδράσεις από βιβλιοθηκονόμους υπήρξαν θετικές. Ήδη βιβλιοθηκονόμοι που απασχολούνται ως βοηθητικό διδακτικό προσωπικό σε μαθήματα που σχετίζονται με την Πληροφοριακή Παιδεία, όπως μεθοδολογία έρευνας, χρησιμοποιούν μέρος του υλικού στις διαλέξεις τους. Ακόμα, η Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης σκοπεύει στην αξιοποίηση κειμένων από το εκπαιδευτικό υλικό του ILSEAB στην ανάπτυξη ενός εργαλείου υπολογισμού του χρόνου σύνταξης μιας προπτυχιακής εργασίας (assignment calculator). Το εργαλείο αυτό αναμένεται να ανακοινωθεί μέσα στο πρώτο τρίμηνο του 2016.

Η ομάδα έργου του ILSEAB θα συνεχίζει να στηρίζει και να ενημερώνει τη διαδικτυακή πύλη, όπως και να προσφέρει σεμινάρια εκπαίδευσης εκπαιδευτών βιβλιοθηκονόμων σε θέματα Πληροφοριακής Παιδείας.

Χρηματοδότηση

Το σύστημα Πληροφοριακής Παιδείας ILSEAB αναπτύχθηκε ως παραδοτέο της Δράσης 9 του Υποέργου 10 (Υπηρεσίες Προστιθέμενης Αξίας για Βιβλιοθήκες και Υπηρεσίες Πληροφόρησης, Λοιπούς Φορείς και Τελικούς Χρήστες) του ενταγμένου στο ΕΠ «Ψηφιακή Σύγκλιση» Έργου ΕΣΠΑ (2007-2013) της Οριζόντιας Δράσης του Συνδέσμου Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών με τίτλο ΠΡΟΗΓΜΕΝΕΣ, ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ ΑΝΟΙΚΤΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΕΕΑΒ και συγχρηματοδοτήθηκε από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και από εθνικούς πόρους.

5. Βιβλιογραφία

- ACRL (2000). *Information Literacy Competency Standards for Higher Education*. Ανακτήθηκε 10/12/2015 από <http://www.ala.org/ala/mgrps/divs/acrl/standards/standards.pdf>
- ACRL (2012). *Characteristics of Programs of Information Literacy that Illustrate Best Practices: A Guideline: Approved by the ACRL Board, June 2003*. Chicago, IL: ALA.
- Barbour, W., Gavin C. & Canfield J. (2004). Integrating Information Literacy into Academic Curriculum. *EDUCAUSE, Center for Applied Research*. Research Bulletin, 18. Ανακτήθηκε 25/01/2016 από <http://net.educause.edu/ir/library/pdf/ERB0418.pdf>
- Bewick, L. & Corral, S. (2010). Developing librarians as teachers: a study of their pedagogical knowledge. *Journal of Librarianship and Information Science*, 42 (2), 97-110.
- Bigge, M. (1990). *Θεωρίες Μάθησης για Εκπαιδευτικούς*. Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη.
- Bobish, G. (2011). Participation and pedagogy: Connecting the social web to ACRL learning outcomes. *The journal of academic librarianship*, 37(1), 54-63.
- Boon, S., Johnston B. & Webber S. (2007). A phenomenographic study of English faculty's conceptions of information literacy. *Journal of Documentation*, 63(2), 204-228.
- Brage, C. & Svensson, E.S. (2011). Making a Difference? Assessment of Information Literacy at Linköping University Library. *Journal of Systemics, Cybernetics and Informatics*, 9 (2), 46-50.
- Breivik, P. S. (2005). 21st century learning and information literacy. *Change: The Magazine of Higher Learning*, 37 (2), 21-27.
- Bruce, C. S. (1997). *The seven faces of information literacy*. Adelaide: Auslib Press.

- Bundy, A. (ed.) (2004). *Australian and New Zealand information literacy framework. 2nd ed.* Adelaide: Australian and New Zealand Institute for Information Literacy (ANZIIL). Ανακτήθηκε 25/01/2016 από <http://www.caul.edu.au/content/upload/files/info-literacy/InfoLiteracyFramework.pdf>
- CAUL (2001). *Information Literacy Standards. First edition. Prepared by Council of Australian University Librarians.* Canberra: Council of Australian University Librarians. Ανακτήθηκε 25/01/2016 από <http://www.caul.edu.au/content/upload/files/caul-doc/InfoLitStandards2001.doc>
- Chivers, B. (n.d.). *Learning styles for information literacy* [Text file]. Ανακτήθηκε από <http://www.ics.heacademy.ac.uk/limes/CONTENT/information-literacy/Learning%20Styles%20for%20Information%20Literacy.doc>
- Chivers, B. (n.d.). *Learning Theories and Information Literacy* [Text file]. Ανακτήθηκε από <http://www.ics.heacademy.ac.uk/limes/CONTENT/information-literacy/Learning%20Theories%20and%20Information%20Literacy.doc>
- Clapsopoulos, I. (2009). *Designing information literacy programmes in Greek higher education institutions* (MSc Dissertation). Northumbria University, Newcastle. Ανακτήθηκε 25/01/2016 από http://eprints.relis.org/28137/1/Clapsopoulos_2009_MSc_Dissertation_InfoLit_HE_Greece.pdf
- Coffield, F., Moseley, D., Hall, E. & Ecclestone, K. (2004). *Learning styles and pedagogy in post-16 learning: A systematic and critical review.* London: Learning and Skills Research Centre. Ανακτήθηκε 25/01/2016 από <http://www.leerbeleving.nl/wp-content/uploads/2011/09/learning-styles.pdf>
- Cooperstein, S. E. & Kocevar-Weidinger, E. (2004). Beyond active learning: a constructivist approach to learning. *Reference Services Review*, 32(2), 141-148.
- Corrall, S. (2008). Information literacy strategy development in higher education: an exploratory study. *International journal of information management*, 28, 26-37.
- Costello, B., Lenholt, R. & Stryker, J. (2004). Using Blackboard in Library Instruction: Addressing the Learning Styles of Generations X and Y. *The Journal of Academic Librarianship*, 30(6), pp. 452-460.
- Crosson, S. (2009). *Accounting for a World in Motion.* Conference Talk in 2009 Texas Community College Teachers Association Conference. Ανακτήθηκε 25/01/2016 από <http://dept.sfcollege.edu/business/susan.crosson/Talks/TCCTA/Accounting%20for%20a%20world%20in%20Motion.pdf>
- Dee, K. C., Nauman, E. A., Livesay, G. A. & Rice, J. (2002). Research report: Learning styles of biomedical engineering students. *Annals of Biomedical Engineering*, 30(8), 1100-1106.
- DeVries, S. (2006). Learning Styles, Active Learning, and the One-Shot Information Literacy Class. *LOEX Quarterly*, 32, 2-5.
- Eisenberg, M. B. & Berkowitz, R. E. (1990). *Information Problem-solving: The Big Six Skills Approach to Library & Information Skills Instruction.* Norwood, NJ: Ablex Publishing Corporation.
- Eisenberg, M. B., Lowe, C. A. & Spitzer, K. L. (2004). *Information literacy: essential skills for the information age* (2nd ed.). Westport, CT: Libraries Unlimited.
- Felder, R. M. & Silverman, L.K. (1988). Learning styles and teaching styles in engineering education, *Engineering Education*, 78(7), 674-681.
- Felder, R. M. (1993). Reaching the second tier-Learning and teaching styles in college science education. *Journal of College Science Teaching*, 23(5), 286-290.
- Felder, R. M. (1996). Matters of style. *ASEE Prism*, 6(4), 18-23.
- Felder, R. M. & Spurlin, J. (2005). Applications, reliability and validity of the index of learning styles. *International journal of engineering education*, 21(1), 103-112.
- Ganster, L. A. & Walsh, T. R. (2008). Enhancing library instruction to undergraduates: Incorporating online tutorials into the curriculum. *College & Undergraduate Libraries*, 15(3), 314-333.
- Granell, X. (2014). *Multilingual Information Management: Information, Technology and Translators.* Oxford: Chandos Publishing.

- Grassian, E. S. & Kaplowitz, J.R. (2001). *Information Literacy Instruction: Theory and Practice*. New York, NY: Neal-Schuman.
- Hawk, T. F. & Shah, A. J. (2007). Using Learning Style Instruments to Enhance Student Learning. *Decision Sciences Journal of Innovative Education*, 5, 1–19.
- Hepworth, M. (2000). Approaches to providing information literacy training in higher education: challenges for librarians. *The New Review of Academic Librarianship*, 6, 21-34.
- Hicks, A. & Graber, A. (2010). Shifting paradigms: Teaching, learning and web 2.0. *Reference Services Review*, 38(4), 621-633.
- Howard, R. A., Carver, C.A. & Lane, W.D. (1996). Felder's learning styles, Bloom's taxonomy, and the Kolb learning cycle: Tying it all together in the CS2 Course. In *Proceedings of ACM SIGSE '96* (pp. 227-231). Philadelphia, PA: ACM Publications.
- Hunn, R. A., & Elliott, A. C. (2005). A practical review of information literacy tutorials. *ALISS quarterly*, 1(1), 41.
- Johnson, W. G. (2008). The application of learning theory to information literacy. *College & Undergraduate Libraries*, 14(4), 103-120.
- Korobili, S., Malliari, A. & Christodoulou, G. (2008). Information literacy paradigm in academic libraries in Greece and Cyprus. *Reference Services Review*, 36(2), 180-193.
- Kuhlthau, C. C. (1985). A Process Approach to Library Skills Instruction. *School Library Media Quarterly*, 13 (1), 35-40.
- Kuri, N. P. & Truzzi, O. M. S. (2002). The learning styles of freshmen engineering students. Ανακοίνωση στο *Proceedings, 2002 International Conference on Engineering Education*. Ανακτήθηκε 25/01/2016 από <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.12.8463&rep=rep1&type=pdf>
- Lau, J. (2006). *Κατευθυντήριες Οδηγίες για την Πληροφοριακή Παιδεία στη Διά βίου Μάθηση* (Χ. Ζαρβαλά, Μτφ.). Boca del Rio, Veracruz, Mexico: IFLA. Ανακτήθηκε 25/01/2016 από <http://www.ifla.org/files/assets/information-literacy/publications/ifla-guidelines-el.pdf>
- Lau, J. (2007). *Information Literacy: an International State of the Art*. The Hague: UNESCO/IFLA.
- Learning theory (education). (2015, November 7). Σε *Wikipedia*. Ανακτήθηκε 10/12/2015 από [https://en.wikipedia.org/wiki/Learning_theory_\(education\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Learning_theory_(education))
- Li, P. (2011). Science information literacy tutorials and pedagogy. *Evidence Based Library and Information Practice*, 6(2), 5-18.
- Lichtenstein, A. A. (2000). Informed Instruction: Learning Theory & Information Literacy. *Journal of Educational Media and Library Sciences*, 38(1), 22-31.
- Lloyd, A. (2010). *Information literacy landscapes: Information literacy in education, workplace and everyday contexts*. Oxford: Chandos Publishing.
- Makina, T. & Salam, S. (2011). User interface and interaction design considerations for collaborative learning using augmented reality learning object. *Communications in Computer and Information Science*, 179(1), 179-187.
- Mallon, M. N. (2013). Extending the learning process: Using the theory of connectivism to inspire student collaboration. *Kansas Library Association College and University Libraries Section Proceedings*, 3(1), 18-27.
- McNaught, C. (2007). Developing criteria for successful learning repositories. In J. Filipe, J. Cordeiro & V. Pedrosa (Eds), *Web information systems and technologies* (pp. 8-18). Berlin: Springer.
- Mestre, L. S. (2010). Matching Up Learning Styles with Learning Objects: What's Effective? *Journal of Library Administration*, 50(7-8), 808-829.

- Mestre, L. S. (2012). Student preference for tutorial design: A usability study. *Reference Services Review*, 40(2), 258-276.
- Mokhtar, I. A., Majid, S. & Foo, S. (2008a). Information literacy education: Applications of mediated learning and multiple intelligences. *Library & Information Science Research*, 30(3), 195-206.
- Mokhtar, I. A., Majid, S. & Foo, S. (2008b). Teaching information literacy through learning styles. The application of Gardner's multiple intelligences. *Journal of Librarianship and Information Science*, 40(2), 93-109.
- Morgan, P. (2013). *Constructivism: Applications for Library Instruction*. Nashville, Tennessee, USA: Vanderbilt University. Ανακτήθηκε 10/12/2015 από <http://www.bama.ua.edu/~pmorgan/eport/Constructivism.pdf>
- Neel, J. A. & Grindem, C. B. (2010). Learning-style profiles of 150 veterinary medical students. *Journal of Veterinary Medical Education*, 37(4), 347-352.
- Nixon, J. M., Slebodnik, M. & Riehle, C. F. (2009). Creating online tutorials at your libraries. *Reference & User Services Quarterly*, 49(1), 33-37.
- Powis, C. & Webb, J. (2007). Start with the learner. Εργασία που παρουσιάστηκε στο *Library and Information Association of New Zealand Aotearoa (LIANZA) Conference*. Rotorua, New Zealand.
- Sanderson, H. (2011). Using Learning Styles in Information Literacy: Critical Considerations for Librarians. *The Journal of Academic Librarianship*, 37(5), 376-385.
- Schunk, D. H. (2012). *Learning theories: An educational perspective* (6th Ed.). Boston.
- SCONUL Advisory Committee on Information Literacy. (1999). *Information skills in higher education: a SCONUL position paper*. London: The Society of College, National and University Libraries (SCONUL). Ανακτήθηκε 25/01/2016 από http://www.sconul.ac.uk/sites/default/files/documents/Seven_pillars2.pdf
- SCONUL Working Group on Information Literacy. (2011). *The SCONUL Seven Pillars of Information Literacy: Core Model For Higher Education*. London: The Society of College, National and University Libraries (SCONUL). Ανακτήθηκε 25/01/2016 από <http://www.sconul.ac.uk/sites/default/files/documents/core-model.pdf>
- Secker, J. & Coonan, E. (2011). *A new curriculum for information literacy: curriculum and supporting documents*. Cambridge: Cambridge University Library. Ανακτήθηκε 25/01/2016 από http://arcadiaproject.lib.cam.ac.uk/docs/ANCIL_final.pdf
- Theoryfundamentals.com (2015). Ανακτήθηκε 25/01/2016 από <http://theoryfundamentals.com>
- Virkus, S. (2003). Information literacy in Europe: a literature review. *Information Research*, 8(4). Ανακτήθηκε από 25/01/2016 από <http://informationr.net/ir/8-4/paper159.html>
- Virkus, S., Boekhorst, A.K., Gomez-Hernandez, J.A., Skov, A. & Webber, S. (2005). Information literacy and learning. In Kajberg, L. and Lørring, L. (Eds), *European Curriculum Reflections on Library and Information Science Education*, (pp. 64-83). Copenhagen: Royal School and Information Science.
- Wang, X. (2010). *Integrating information literacy into higher education curricula: an IL curricular integration model* (PhD thesis). Queensland University of Technology, Faculty of Science and Technology, Brisbane. Ανακτήθηκε 25/01/2016 από http://eprints.qut.edu.au/41747/1/Xiaoli_Wang_Thesis.pdf
- Webb, J. & Powis, C. (2007). *Teaching Information Skills: Theory and Practice*. London: Facet Publishing.
- Webber, S. & Johnston, B. (2000). Conceptions of information literacy: new perspectives and implications. *Journal of Information Science*, 26(6), 381-397.
- Weegar, M. A. & Pacis, D. (2012). A Comparison of Two Theories of Learning--Behaviorism and Constructivism as applied to Face-to-Face and Online Learning. Ανακοίνωση στο *E-Leader Conference*. Manila, Philippines. Ανακτήθηκε 25/01/2016 από <http://www.g-casa.com/conferences/manila/papers/Weegar.pdf>
- Woodard, B. S. (2003). Technology and the constructivist learning environment: Implications for teaching information literacy skills. *Research Strategies*, 19(3), 181-192.

- Αβούρης, Ν., Καραγιαννίδης Χ. & Κόμης Β. (2008). *Συνεργατική Τεχνολογία, Συστήματα και Μοντέλα Συνεργασίας για Εργασία, Μάθηση Κοινότητες Πρακτικής και Δημιουργία Γνώσης*. Αθήνα: Εκδόσεις Κλειδάριθμος.
- Καζανίδης, Ι. Κ. (2010). *Εκπαιδευτική Τεχνολογία. Προσαρμοστικό Διαδίκτυο Περιβάλλον Συμβατό με το Πρότυπο SCORM με Χρήση Μαθήτυπων για εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση: Εφαρμογή στη Διδασκαλία του Αντικειμενοστραφούς Προγραμματισμού*. Διδακτορική Διατριβή. Θεσσαλονίκη: Πανεπιστήμιο Μακεδονίας. Ανακτήθηκε 10/02/2015 από <http://dspace.lib.uom.gr/handle/2159/13981>
- Κανάκη, Χ. (2011). *Η πληροφοριακή παιδεία στην ελληνική τριτοβάθμια εκπαίδευση: διερεύνηση των αντιλήψεων των φοιτητών* (Διδακτορική διατριβή). Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών, Αθήνα. Ανακτήθηκε 10/02/2015 από <https://lekythos.library.ucy.ac.cy/bitstream/handle/10797/13129/kanaki.pdf>
- Κερκίρη, Σ. (2010). *Εξατομικευμένη σύσταση πολυμεσικών εκπαιδευτικών πόρων με αξιοποίηση μεταδεδομένων φήμης και οντολογιών*. Διδακτορική Διατριβή. Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη. Ανακτήθηκε 10/02/2015 από <http://dspace.lib.uom.gr/handle/2159/13843>
- Κόμης Β. (2004). *Εισαγωγή στις Εκπαιδευτικές Εφαρμογές των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών*. Αθήνα: Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών.
- Κουράκος, Ν. & Αναπλιώτη, Β. (2007). Τα Μαθησιακά Στυλ (Learners Style) και η σημασία τους στη σημερινή εκπαιδευτική πραγματικότητα. Εισήγηση στο 4^ο Πανελλήνιο Συνέδριο ΕΕΕΠ & ΔΤΠ. Ανακτήθηκε 10/02/2015 από <http://www.scribd.com/doc/9953446/N-Kourakos-B-Anaplioti-Final>
- Κωνσταντινίδης, Α. (2007). *Αξιοποίηση, σχεδιασμός και αξιολόγηση 3D διεπαφών σε συνεργατικά περιβάλλοντα μάθησης* (Διπλωματική Εργασία). Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη. Ανακτήθηκε 10/12/2015 από http://users.auth.gr/~tsiatsos/Files/diplwmatikes/2007_Konstantinidis.pdf
- Μπαλατζάρας, Μ. & Καπιδάκης, Σ. (2006). Αξιοποίηση Αποθετηρίων Μαθησιακών Αντικειμένων για την Υποστήριξη Διαδικασιών Διά Βίου Μάθησης: ο Ρόλος των Βιβλιοθηκών. Ανακοίνωση στο 15^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες και Κοινωνίες των Πολιτών: δημιουργώντας δεσμούς γνώσης, δημοκρατίας και πολιτισμού στο ψηφιακό περιβάλλον, Πανεπιστήμιο Πατρών, Πάτρα. Ανακτήθηκε 25/01/2016 από <http://lekythos.library.ucy.ac.cy/bitstream/handle/10797/11261/15psab050a.pdf?sequence=1>
- Μπαλά, Κ. (2008). Θεωρίες μάθησης και διδασκαλίας, εκπαιδευτική στρατηγική και εκπαιδευτικός σχεδιασμός προγραμμάτων Πληροφοριακής Παιδείας: η περίπτωση του προγράμματος της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας. Ανακοίνωση στο 1^ο επιστημονικό συμπόσιο: Πληροφοριακή Παιδεία και Ελληνική Ανώτατη Εκπαίδευση, 11-12 Δεκεμβρίου, Βιβλιοθήκη Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, Βόλος. Ανακτήθηκε 25/01/2016 από http://ilsym.lib.uth.gr/files/Balta_ft.pdf
- Μπασέτας, Κ. (1996). *Η μάθηση και η διδασκαλία κατά τη γνωστική – νεοπιαζεντιανή ψυχολογία του H. Aebli*. Αθήνα: Gutenberg.
- Παλός, Ζ. (2003). Θεωρίες Μάθησης και Μάθηση Ενηλίκων. Σε Α. Κόκκος (Επιμ). *Εκπαιδευτικό Υλικό για τους Εκπαιδευτές Θεωρητικής Κατάρτισης* (τόμος Ι, 59-84). Αθήνα: Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Πρόνοιας – ΕΚΕΠΙΣ.
- Πλατσίδου, Μ. & Ζαγόρα, Χ. (2006). Το μαθησιακό στυλ και οι στρατηγικές επίλυσης γνωστικών έργων. *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, 42, 160-177.
- Πόλκας, Λ., Τσουμάκης, Τ. & Βλαχοκυριάκου, Φ. (2005). *Γνωστικά στυλ Μάθησης*. Πειραιάς: Πανεπιστήμιο Πειραιώς. Τμήμα Διδακτικής της Τεχνολογίας και Ψηφιακών Συστημάτων. Ανακτήθηκε 25/01/2016 από <http://www.epea.gr/content/content/files/COGNITIVE%20STYLE%20LEARNING.pdf>
- Σιδηρόπουλος, Δ. (2008). *Σχεδίαση και Ανάπτυξη Περιβάλλοντος Ιστού για Ασύγχρονη εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση με Δυνατότητες Εξατομικευμένης Μάθησης: μια Εφαρμογή στα Οικονομικά*. Διδακτορική Διατριβή. Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη. Τμήμα Εφαρμοσμένης Πληροφορικής. Ανακτήθηκε 25/01/2016 από <http://phdtheses.ekt.gr/eadd/handle/10442/17321>

- Σολομωνίδου, Χ. (2006). *Νέες τάσεις στην εκπαιδευτική τεχνολογία: Εποικοδομητισμός και σύγχρονα περιβάλλοντα μάθησης*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Τζελέπη, Σ. & Κοτίνη, Ι. (2013). Ο εποικοδομητισμός ως μοντέλο διδασκαλίας της Πληροφορικής. Ανακοίνωση στο *5th Conference on Informatics in Education (CIE) – Η Πληροφορική στην Εκπαίδευση*, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη. Ανακτήθηκε 25/01/2016 από http://di.ionio.gr/cie/images/documents13/CIE2013_proceedings/data/cie2013_045.pdf
- Τσιμπόγλου, Φ. & Παπαθεοδώρου, Χ. (2000). Η ενσωμάτωση των υπηρεσιών Βιβλιοθήκης στην εκπαιδευτική διαδικασία. Αντικειμενικοί παράγοντες, υποκειμενικές προϋποθέσεις και πεδία εφαρμογής. Ανακοίνωση στο *9ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. Σύνδεση Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών με την Εκπαιδευτική Διαδικασία*, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, Αθήνα. Ανακτήθηκε 10/12/2015 από: <http://hdl.handle.net/10760/7133>
- Φιλίππιδης, Σ. (2008). *Εκπαίδευση Βασισμένη στο Διαδίκτυο με Χρήση Προσαρμοστικών Συστημάτων Υπερμέσων*. Διδακτορική Διατριβή. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη. Τμήμα Πληροφορικής. Ανακτήθηκε 10/12/2015 από: <http://phdtheses.ekt.gr/eadd/handle/10442/24656?locale=el>

Ιωάννης Κλαυσόπουλος

Ο Δρ. Ιωάννης Κλαυσόπουλος είναι πτυχιούχος Γεωλογίας, κάτοχος διδακτορικού διπλώματος στη Γεωλογία-Πετρολογία και Μεταπτυχιακού (Master) στη Διοίκηση Πληροφορίας και Βιβλιοθήκης. Προΐσταται της Βιβλιοθήκης και Κέντρου Πληροφόρησης του ΠΘ από το 1995, ενώ το διάστημα 1994-2013 έχει διδάξει σε 3 Τμήματα του ΠΘ Φυσική Γεωγραφία και Γεωλογία. Έχει δημοσιεύσει επιστημονικά άρθρα σε περιοδικά και συνέδρια (<http://orcid.org/0000-0002-7237-9609> και <http://goo.gl/g27hp5>). Είναι ιδρυτικό μέλος του Σ.Ε.Α.Β. και από το 2010 μέλος του Δ.Σ. και Αντιπρόεδρος του, ενώ το 2010 ορίστηκε ως τακτικό μέλος του Γενικού Συμβουλίου Βιβλιοθηκών, Γενικών Αρχείων και Εκπαιδευτικής Ραδιοτηλεόρασης του Υπουργείου Παιδείας. Επίσης από το 2013 συμμετέχει στη διοργάνωση του European Conference on Information Literacy (ECIL). Γνωρίζει άριστα αγγλικά και καλά γαλλικά, ενώ είναι πολύ έμπειρος χρήστης Η/Υ και εφαρμογών λογισμικού. Τον περιορισμένο ελεύθερο χρόνο αφιερώνει στην οικογένειά του και στη μουσική.

Μάριος Μπαλατζάρας

Ο Μάριος Μπαλατζάρας εργάζεται ως ακαδημαϊκός βιβλιοθηκονόμος στη Βιβλιοθήκη & Κέντρο Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Αποφοίτησε από το τμήμα Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης του ΤΕΙ Αθήνας το 1993 και από το 2005 είναι κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώματος στην Επιστήμη της Πληροφόρησης από το Ιόνιο Πανεπιστήμιο. Στα κύρια καθήκοντά του είναι ο σχεδιασμός, η υλοποίηση και ο συντονισμός των σεμιναρίων πληροφοριακής εκπαίδευσης και των δράσεων πληροφοριακής παιδείας της Βιβλιοθήκης του ΠΘ. Έχει συμμετάσχει σε ευρωπαϊκά προγράμματα και προγράμματα ΚΠΣ. Είναι πιστοποιημένος εκπαιδευτής ενηλίκων με διδακτική εμπειρία σε προγράμματα κατάρτισης. Έχει δημοσιεύσει σε συνέδρια και περιοδικά σε θέματα που αφορούν την πληροφοριακή παιδεία και το ρόλο των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών στη διά βίου μάθηση.

Σοφία Ζαπουνίδου

Η Σοφία Ζαπουνίδου είναι ακαδημαϊκός βιβλιοθηκονόμος στη Βιβλιοθήκη & Κέντρο Πληροφόρησης ΑΠΘ (μέλος της ομάδας δικτυακού τόπου, 2008-). Απόφοιτος του Τμ.Αρχειονομίας & Βιβλιοθηκονομίας του Ιονίου Πανεπιστημίου (2001), κάτοχος μεταπτυχιακού τίτλου στα Πληροφοριακά Συστήματα από το Παν.Μακεδονίας (2004) και μέλος της ερευνητικής ομάδας Βάσεων Δεδομένων & Πληροφοριακών συστημάτων του Ιονίου Πανεπιστημίου (2012-). Διετέλεσε μέλος της ομάδας δικτυακού τόπου στη Βιβλιοθήκη & Κέντρο Πληροφόρησης του Παν.Θεσσαλίας (2004-2008) και συν-διδάσκουσα του μαθήματος 'Θησαυροί' (2009-2012) στο Τμ.Βιβλιοθηκονομίας & Συστημάτων Πληροφόρησης του ΑΤΕΙΘ. Έχει δημοσιεύσει άρθρα σε Ελληνικά και διεθνή περιοδικά/συνέδρια για θέματα όπως πληροφοριακή παιδεία, δικτυακοί τόποι, ανοικτή πρόσβαση και συνδεδεμένα δεδομένα βιβλιοθηκών. Έχει μεταφράσει κείμενα από διεθνείς οργανισμούς για την προώθηση των αρχών της ανοικτής πρόσβασης στην Ελλάδα.

Δημήτριος Πατρινός

Ο Δημήτριος Πατρινός είναι Πτυχιούχος του Computer Science Department του Πανεπιστημίου Sheffield (1998). Εργάζεται ως Υπεύθυνος Σχεδίασης, Ανάπτυξης και Διαχείρισης του Δικτυακού Τόπου και των Online υπηρεσιών της Βιβλιοθήκης και Κέντρου Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Διαθέτει εμπειρία σε σχεδιασμό και ανάπτυξη βάσεων δεδομένων για διαδικτυακή εφαρμογή και ανάπτυξη διαδικτυακών ιστοχώρων. Διαθέτει επίσης εμπειρία σε παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών Τεχνικής Υποστήριξης Η/Υ και Δικτύων. Έχει ασχοληθεί με την επιμόρφωση και προετοιμασία τμημάτων για εξετάσεις πτυχίου τύπου ECDL. Είναι ικανός χρήστης σε γλώσσες προγραμματισμού και σε πακέτα εφαρμογών όπως Active server pages, Perl, PHP, C, C++, Java, Xml, HTML/DHTML, VB .NET, Adobe Suite (Dreamweaver, Flash, Premier, InDesign, Photoshop, After Effects) καθώς και σε αρχιτεκτονική SQL βάσεων δεδομένων (Oracle, MySQL, Microsoft SQL server). Είναι τακτικό μέλος της Ελληνικής Εταιρείας Επιστημόνων Η/Υ και Πληροφορικής.